

AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN STRATEGIK MAQSADLARDA FOYDALANISH

Suyarov A.M.

Samarqand iqtisodiyot va
servis instituti dotsenti
akramsuyarov@mail.ru

Azizov D.S

Samarqand davlat universiteti Urgut filiali
Biznesni boshqarish va tabiiy fanlar
fakulteti 3-bosqich talabasi
azizovdilshod608gmail.com

Annotatsiya. Zamonaviy biznes muhitida axborot texnologiyalari (AT) korxonalarining strategik maqsadlariga erishishida muhim ahamiyat kasb etadi. AT nafaqat operatsion jarayonlarni avtomatlashtirish va samaradorlikni oshirishga yordam beradi, balki yangi biznes imkoniyatlarini yaratish, raqobatbardoshlikni kuchaytirish va uzoq muddatli o'sishga erishish uchun ham kalit hisoblanadi. Ushbu maqolada ATdan strategik maqsadlarda foydalanishning muhim jihatlari, usullari va afzalliklari ko'rib chiqiladi.

Tayanch iboralar: strategiya, raqobatbardoshlik, innovatsionlik, tendentsiyalar, monitoring, bulutli texnologiyalar.

ATning strategik rolini tushunish

Axborot texnologiyalarining (AT) strategik rolini tushunish – bu nafaqat ularning operatsion faoliyatdagi yordamini, balki korxonaga yoki tashkilotning umumiy strategiyasini amalga oshirishdagi o'rnini anglash demakdir. Strategik nuqtai nazardan,

AT oddiygina vosita emas, balki korxonaning raqobatbardoshlik, innovatsionlik va o'sishga erishishida muhim omildir. ATning strategik rolini tushunish quyidagilarni o'z ichiga oladi.

Raqobatbardosh ustunlikka erishish. AT yangi mahsulotlar va xizmatlarni ishlab chiqish, xarajatlarni kamaytirish va mijozlar ehtiyojlariga moslashish orqali korxonalarga raqobatbardoshlikni oshirishga yordam beradi.

Innovatsiyalarni rag'batlantirish. AT yangi g'oyalarni sinab ko'rish, yangi biznes modellarini ishlab chiqish va yangi bozorlarni o'rganish imkoniyatini beradi.

Operatsion samaradorlikni oshirish. AT jarayonlarni avtomatlashtirish, ish oqimlarini optimallashtirish va xatolarni kamaytirish orqali operatsion samaradorlikni oshirishga yordam beradi.

Mijozlar bilan munosabatlarni yaxshilash. AT mijozlar haqida ma'lumot to'plash, ularning ehtiyojlarini aniqlash va ularga shaxsiylashtirilgan xizmatlar ko'rsatish imkoniyatini beradi.

Qaror qabul qilishni yaxshilash. AT katta hajmdagi ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish, biznes tendentsiyalarini aniqlash va strategik qarorlar qabul qilishda yordam beradi.

ATdan strategik maqsadlarda foydalanish usullari

1. Bozor tahlili va mijozlar haqida ma'lumot yig'ish.

Ma'lumotlarni tahlil qilish tizimlari. Mijozlar xatti-harakatlari, bozor tendentsiyalari va raqobatchilar faoliyati haqidagi ma'lumotlarni tahlil qilish uchun.

Mijozlar bilan munosabatlar tizimlari (CRM). Mijozlar bilan aloqalarni yaxshilash, mijozlar ehtiyojlarini tushunish va shaxsiylashtirilgan xizmatlar ko'rsatish uchun.

Ijtimoiy tarmoqlar monitoringi: Mijozlar fikrini bilish, raqobatchilar faoliyatini kuzatish va yangi imkoniyatlarni topish uchun.

2. Mahsulot va xizmatlarni innovatsiyalash.

Dasturiy ta'minot ishlab chiqish. Yangi mahsulotlar va xizmatlarni yaratish va ularni takomillashtirish uchun.

3D-printerlar va prototip yaratish. Yangi mahsulotlarni tezkor yaratish va sinovdan o'tkazish uchun.

Sun'iy intellekt (AI) va mashinani o'rgatish: Yangi mahsulotlar va xizmatlarni innovatsiyalashda yordam berish uchun.

3. Operatsion jarayonlarni optimallashtirish.

Resurslarni rejalashtirish tizimlari (ERP). Barcha biznes jarayonlarini integratsiyalash va optimallashtirish uchun.

Ishlab chiqarishni boshqarish tizimlari (MES). Ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va samaradorlikni oshirish uchun.

Ta'minot zanjirini boshqarish tizimlari (SCM). Ta'minot zanjirini boshqarish va optimallashtirish uchun.

4. Biznes modelini o'zgartirish.

Elektron tijorat platformalari. Onlayn savdo qilish va yangi bozorlarga kirish uchun.

Bulutli texnologiyalar. Ma'lumotlarni saqlash va ishlash uchun moslashuvchan va arzon yechimlar.

Mobillik va ilovalar. Mijozlar va xodimlar uchun mobil ilovalar ishlab chiqish.

ATdan strategik foydalanishning afzalliklari.

- Raqobatbardosh ustunlik. AT korxonalariga raqobatbardosh ustunlikka erishishga yordam beradi.
- Samaradorlik. Operatsion va boshqaruv jarayonlarining samaradorligi oshadi.
- Innovatsiya. AT korxonalarini innovatsiyaga undaydi.
- Moslashuvchanlik. Korxonalar bozor sharoitlariga tezroq moslasha oladi.
- O'sish. Korxonalar uzoq muddatli o'sishga erishadi.

Xulosa

Axborot texnologiyalari strategik maqsadlarga erishish uchun muhim vosita bo'lib, korxonalariga yangi imkoniyatlarni yaratish, raqobatbardoshlikni kuchaytirish va o'sishni tezlashtirishga yordam beradi. ATdan strategik foydalanish uchun korxonalar aniq maqsadlarni belgilashi, to'g'ri texnologiyalarni tanlashi va malakali mutaxassislarni jalb qilishi kerak. ATni strategik rejalashtirish va amalga oshirish korxonalariga uzoq muddatli muvaffaqiyatga erishishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Pressman, R. S. (2014). "Software Engineering: A Practitioner's Approach"
2. Elmasri, R., & Navathe, S. B. (2015). "Fundamentals of Database Systems"
3. Chelsea Yang (2021). Why Use Infographics for Education <https://www.edrawsoft.com/infographics/why-use-infographics-foreducation.html>.
4. Т. С. Масылюк. Инфографика как средство визуализации информации. Методические рекомендации. г. Добрянка, 2017 г.